

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΙΟΡΔΑΝΗΣ Α. ΠΡΟΥΣΑΝΙΔΗΣ
ΑΝΕΣΤΗΣ Ι. ΠΡΟΥΣΑΝΙΔΗΣ
Πανεπιστημίου 59 & Εμμ. Μπενάκη 5
ΑΘΗΝΑ ΤΚ 105 64 FAX: 2103217465
ΤΗΛ. 210 3214637 – 3254247
e mail: prousanidis.i@dsa.gr
anestis.prousanidis@gmail.com

ΠΡΟΣ

**Το Διοικητικό Συμβούλιο της πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής
οργάνωσης με την επωνυμία**

«ΕΝΩΣΗ ΙΑΤΡΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ – ΠΕΙΡΑΙΩΣ»

**Θέμα: Γνωμοδότηση σχετική με την μεταφορά για ακούσια νοσηλεία
φερομένων ως ψυχικά ασθενών σε δημόσια δομή υγείας**

Α) Τα ζητήματα για την ακούσια νοσηλεία φερομένου ως ψυχικά ασθενή ρυθμίζονται από το ν. 2071/1992. Από τη μελέτη των σχετικών άρθρων προκύπτουν τα εξής:

1. Το άρθρο 95 ορίζει τις προϋποθέσεις, που πρέπει να συντρέχουν, για την ακούσια νοσηλεία φερομένου ως ψυχικά ασθενή. Το άρθρο αυτό δεν έχει πρόβλημα ερμηνείας κι' έτσι κατανόησης.

2. Η ακούσια νοσηλεία φερομένου ως ψυχικά ασθενή ρυθμίζεται από το άρθρο 96. Ο αρμόδιος Εισαγγελέας Πρωτοδικών είναι υπεύθυνος για την παραγγελία της. Μπορεί να ζητηθεί από τους οικείους του φερομένου ως ψυχικά ασθενή, μπορεί, όμως, ο Εισαγγελέας να ενεργήσει και αυτεπαγγέλτως. Αν ζητηθεί από τους οικείους, επιβάλλεται με την αίτηση να υποβληθούν και γνωματεύσεις από δύο (2) ψυχιάτρους, οι οποίοι προέρχονται από ειδικό κατάλογο, που συντάσσουν οι κατά τόπο ιατρικοί σύλλογοι. Στην περίπτωση που οι ψυχιάτροι συμφωνούν με τις γνωματεύσεις τους, ο Εισαγγελέας διατάσσει τη μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή σε κατάλληλη μονάδα ψυχικής υγείας του τομέα ψυχικής υγείας της κατοικίας του ασθενή. Αν, όμως, οι γνωματεύσεις διαφέρουν, ο Εισαγγελέας μπορεί να διατάξει τη μεταφορά και εισάγει την αίτηση στο Πολυμελές Πρωτοδικείο, για να αποφασίσει.

3. Η άσκηση της δυνατότητας από τον Εισαγγελέα έκδοσης διαταγής μεταφοράς είναι προβληματική. Συγκεκριμένα:

2

α. Δεν αρκεί το να διαφέρουν οι γνωματεύσεις των ψυχιάτρων μεταξύ τους. Επιβάλλεται να υφίστανται κάποια στοιχεία, καθορισμένα από το νόμο, για να ασκήσει ή όχι ο Εισαγγελέας την ευχέρεια, να εκδώσει, δηλαδή, την διαταγή μεταφοράς. Επιβάλλεται: α) για να μειωθεί ο αριθμός των διαταγών για ακούσια νοσηλεία, οι οποίες αποδεικνύεται ότι δεν έπρεπε να εκδοθούν, β) για να μην προσβάλλεται η αξιοπρέπεια του ανθρώπου, φερομένου ως ψυχικά ασθενή, γ) για να μην ενεργοποιείται άσκοπα ο μηχανισμός μεταφοράς και δ) για να μην διαταράσσεται η λειτουργία των νοσοκομείων και δημιουργούνται, χωρίς λόγο, εντάσεις και συγκρούσεις.

β. Ο Εισαγγελέας, αν κάνει χρήση της δυνατότητάς του να εκδώσει διαταγή μεταφοράς, καλύπτεται από την εισαγωγή της αίτησης των οικείων, με τις προβληματικές γνωματεύσεις, στο αρμόδιο Πολυμελές Πρωτοδικείο, σε προθεσμία τριών (3) ημερών, και αυτό να συνεδριάσει - όχι να αποφανθεί - σε προθεσμία δέκα (10) ημερών. Τι γίνεται στο μεσοδιάστημα; Παραμένει ο φερόμενος ως ψυχικά ασθενής στο καθεστώς ακούσιας νοσηλείας, ακόμα και στην περίπτωση που ο επιστημονικά Δ/ντής του νοσοκομείου (εννοείται του τμήματος) διατυπώσει αντίθετη προς τις γνωματεύσεις γνώμη, μέχρι να εκδώσει το δικαστήριο την απόφαση; Αν διατυπώσει αντίθετη γνώμη ο Δ/ντής, το δικαστήριο δεν την υιοθετήσει, αλλά διατάζει την εξέταση του φερομένου ως ψυχικά ασθενή από άλλο ψυχίατρο, εγγεγραμμένο στους καταλόγους των Ιατρικών Συλλόγων, τι γίνεται; Παραμένει στο ψυχιατρικό τμήμα, μέχρις ότου εκδώσει την απόφασή του το Δικαστήριο, αφού προηγουμένως λάβει την γνωμάτευση για τον φερόμενο ασθενή, αποτέλεσμα της εξέτασής του από άλλο ψυχίατρο; Αν η αίτηση νοσηλείας γίνει δεκτή, συνεχίζεται η νοσηλεία, παρ' όλο που ο επιστημονικά υπεύθυνος Δ/ντής έχει αντίθετη επιστημονικά γνώμη με βάση τα αποτελέσματα των εξετάσεων, που πραγματοποιήθηκαν από τους ιατρούς του τμήματος. Τραγικό να παραμένει ο άνθρωπος, που δεν είναι ψυχικά ασθενής, σε ψυχιατρικό τμήμα.

γ. Σύμφωνα με την παρ. 5 του ίδιου άρθρου, αν κινηθεί αυτεπάγγελτα από τον Εισαγγελέα η διαδικασία, τότε μεταφέρεται ο ασθενής «για εξέταση

και σύνταξη των γνωματεύσεων σε δημόσια ψυχιατρική κλινική». Στην περίπτωση αυτή η παραμονή του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή «δεν μπορεί να διαρκεί περισσότερο από 48 ώρες». Συνάγεται από τη διάταξη αυτή ότι ο

3

μοναδικός λόγος μεταφοράς του φερομένου ασθενή είναι η σύνταξη των γνωματεύσεων, που λείπουν. Αυτό πρέπει να γίνει εντός 48 ωρών. Δεν διευκρινίζεται τι γίνεται αν οι γνωματεύσεις είναι αρνητικές. Προφανώς, εάν είναι αρνητικές, επιβάλλεται να παύσει η παραμονή στο ψυχιατρικό τμήμα. Πώς, όμως, θα εξέλθει από αυτό; Θα πρέπει να αποσταλούν οι αρνητικές γνωματεύσεις στον Εισαγγελέα και αυτός να διατάξει την διακοπή της παραμονής του μη φερομένου, πλέον, ως ψυχικά ασθενή; Είναι ζήτημα, που πρέπει να ρυθμιστεί.

δ. Έτερο ζήτημα προκύπτει όταν οι οικείοι αναφέρουν στην αίτησή τους ότι η εξέταση του φερομένου ως ψυχικά ασθενή ήταν ανέφικτη εξαιτίας της άρνησής του. Ο Εισαγγελέας, στην περίπτωση αυτή, δύναται να διατάξει τη μεταφορά για να συνταχθούν οι γνωματεύσεις. Το ζήτημα έγκειται στο πώς πείθεται ο Εισαγγελέας ότι ο φερόμενος ως ψυχικά ασθενής με τη συμπεριφορά του κατέστησε ανέφικτη την εξέτασή του. Αν, παρ' όλη την έλλειψη στοιχείου επιβεβαίωσης του βασίμου της ανέφικτης εξέτασης, ο Εισαγγελέας ασκήσει την διακριτική του ευχέρεια και διατάξει τη μεταφορά, τότε τα ζητήματα είναι όμοια μ' εκείνα, που έχουν ήδη αναφερθεί.

3.1. Η διαδικασία μεταφοράς του φερομένου ψυχικά ασθενή ρυθμίζεται από το άρθρο 96Α του ν. 2071/1992, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 59 του ν. 4931/2022. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή:

α) Η εισαγγελική παραγγελία απευθύνεται τόσο προς την Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας του άρθρου 11 του ν. 2716/1999, η οποία ανήκει σε ν.π.ι.δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, του τόπου κατοικίας ή διαμονής όσο και προς το αρμόδιο αστυνομικό τμήμα. Η Δ/ση Ψυχικής Υγείας της Γενικής Δ/σης Υπηρεσιών Υγείας του Υπουργείου Υγείας κοινοποιεί κάθε Σεπτέμβριο στις κατά τόπους Εισαγγελίες Πρωτοδικών κατάλογο με τα στοιχεία επικοινωνίας των Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας (παρ.2).

β) Η όλη διαδικασία μεταφοράς τελεί υπό τον συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του ΕΚΑΒ. Η αποδέκτρια της

εισαγγελικής παραγγελίας ενεργεί έτσι ώστε να πραγματοποιήσει ένας (1) ψυχίατρος, ένας (1) νοσηλευτής (της Κοινοτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας) με ένα (1) αστυνομικό επίσκεψη στον τόπο κατοικίας του φερομένου ψυχικά ασθενή. Αμέσως μετά ακολουθεί η μεταφορά του στη Μονάδα Ψυχικής Υγείας,

4

με κατάλληλα διαμορφωμένο όχημα, με τη συνοδεία του ψυχιάτρου και του νοσηλευτή. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η μεταφορά πραγματοποιείται και με τη συνοδεία αστυνομικής δύναμης, μετά από εισαγγελική παραγγελία. Για την έκδοσή της απαιτείται γραπτή βεβαίωση του ψυχιάτρου ότι για την ασφάλεια του ασθενή ή τρίτων απαιτείται η παρουσία αστυνομικού. Μόνον αστυνομικός μπορεί να επιβάλει περιοριστικά μέτρα. Η μεταφορά ολοκληρώνεται με την άφιξη στη Μονάδα Ψυχικής Υγείας (παρ. 3).

γ) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν δεν καθίσταται εφικτή η συμμετοχή της Κοινοτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας στη διαδικασία της μεταφοράς, τότε αυτή πραγματοποιείται με όχημα της αρμόδιας αστυνομικής αρχής, από κλιμάκιο δύο (2) αστυνομικών. (παρ. 6).

3.2. Από τις διατάξεις, που αναφέρθηκαν, προκύπτει ότι κύρια υπηρεσία, που χρεώνεται τη μεταφορά του φερομένου ψυχικά ασθενή είναι η Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας. Πρόκειται για μονάδες, που συστήνονται και λειτουργούν από ν.π.ι.δ. – μη κερδοσκοπικούς χαρακτήρα. Τελεί αυτή (η μεταφορά) υπό τον συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του ΕΚΑΒ.

Σημείωση: Το αρθρ. 96Α του ν. 2071/1992, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, συνεχίζει να εφαρμόζεται, σύμφωνα με την παρ. 5 του αρθρ. 109 του Ν. 5243/2025. Μετά την έκδοση της σχετικής Υ.Α. η μεταφορά θα διενεργείται από το Ειδικό Τμήμα Διαχείρισης Ψυχικά Ασθενών του ΕΚΑΒ της παρ. 6 του αρθρ. 33 του Ν. 4633/2019.

Β) Με την παρ. 5 του άρθρου 96Α του ν. 2071/1992 εξουσιοδοτήθηκαν οι Υπουργοί Υγείας, Προστασίας του Πολίτη και Δικαιοσύνης, με κοινή απόφασή τους, να καθορίσουν τις προϋποθέσεις, τα δικαιολογητικά και τα επιμέρους στάδια της διαδικασίας μεταφοράς του φερομένου ως ψυχικά ασθενή, στο πλαίσιο της ακούσιας νοσηλείας, τον τρόπο ελέγχου της

διαδικασίας και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Εκδόθηκε, έτσι, η ΚΥΑ Γ3α.β/Γ.Π.οικ.72109/2022 (ΦΕΚ Β' 6507). Σύμφωνα με αυτήν:

1. Η μεταφορά πραγματοποιείται από Κοινοτικές Μονάδες Ψυχικής Υγείας – από έναν (1) ψυχίατρο, έναν (1) νοσηλευτή και έναν (1) οδηγό αυτοκινήτου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και της αρμοδίας αστυνομικής. Τελεί,

5

αυτή (η μεταφορά) υπό τον συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του ΕΚΑΒ (άρθρο 4 παρ. 2 και 3).

2. Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ύστερα από πρόσκληση ενδιαφέροντος για συμμετοχή σε διαδικασία αξιολόγησης, αναλαμβάνουν τη λειτουργία νέων Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας. Οι μονάδες αυτές εκτελούν και τη μεταφορά του φερομένου ψυχικά ασθενή (άρθρο 6 παρ. 1).

3. Η Δ/ση Ψυχικής Υγείας της Γενικής Δ/σης Υπηρεσιών Υγείας του Υπουργείου Υγείας συντάσσει κατάλογο των Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας, οι οποίες έχουν λάβει άδεια λειτουργίας για την εκτέλεση μεταφοράς (άρθρο 8 παρ.1).

Σημείωση: Με την Γ2γ/Γ.Π.8716/2025 απόφαση του Υπουργού και Υφυπουργού Υγείας (ΦΕΚ Β 785), συγκεκριμένα, με το υπό Δ.20 Ψυχιατρικά περιστατικά μέρος, ορίστηκε ότι το πρόγραμμα εφημεριών των ψυχιατρικών τμημάτων και κλινικών του Λεκανοπεδίου καταρτίζεται από τους προϊσταμένους των Δ/σεων Ιατρικής Ψυχικής Υγείας της 1ης και 2ης ΥΠΕ μετά από εισηγήσεις των οικείων Επιστημονικών Συμβουλίων Ψυχικής Υγείας και υποβάλλεται προς έγκριση στον αρμόδιο για θέματα Ψυχικής Υγείας Υποδιοικητή των 1ης και 2ης ΥΠΕ. Ακολούθως, το πρόγραμμα εφημεριών διαβιβάζεται προς έγκριση στο Κ.Ε.Π.Υ του ΕΚΑΒ. Κοινοποιείται, δε, στις Μονάδες Ψυχικής Υγείας.

4. Η εισαγγελική παραγγελία απευθύνεται στην Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας του τόπου κατοικίας ή διαμονής του φερομένου ψυχικά ασθενή και στο αρμόδιο αστυνομικό τμήμα (άρθρο 9 παρ. 1).

5. Τρία (3) είναι τα στάδια της μεταφοράς. Κατά το πρώτο στάδιο πραγματοποιεί επίσκεψη στην οικία του φερομένου ασθενή μικτού κλιμακίου – ένας (1) ψυχίατρος, ένας (1) νοσηλευτής και ένας (1) οδηγός του κατάλληλα

διαμορφωμένου οχήματος - οι οποίοι απασχολούνται στην Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας, κι' ένας (1) αστυνομικός (άρθρο 10). Κατά το δεύτερο στάδιο πραγματοποιείται η μεταφορά του φερομένου ψυχικά ασθενή στη Μονάδα Ψυχικής Υγείας προορισμού. Στη μεταφορά αυτή, μπορεί να συμμετέχει και αστυνομικός, ύστερα από εισαγγελική παραγγελία, εάν ο ψυχίατρος βεβαιώσει ότι πιθανολογεί την ανάγκη λήψης περιοριστικών μέτρων για την

6

αποφυγή επικείμενης αυτοκαταστροφικής ή ετεροκαταστροφικής συμπεριφοράς του φερομένου ασθενή (άρθρο 11). Κατά το τρίτο στάδιο, τα πρόσωπα, που συμμετείχαν στο δεύτερο στάδιο, παραμένουν στο χώρο της Μονάδας Ψυχικής Υγείας προορισμού, έως ότου διασφαλιστεί η ασφαλής υποδοχή του φερομένου ψυχικά ασθενή. Τα του δευτέρου σταδίου πρόσωπα παραδίδουν στη Μονάδα Ψυχικής Υγείας τα έγγραφα, που αναφέρονται στη διάταξη (άρθρο 12). Κατά συνέπεια, όταν η μεταφορά ενεργείται μόνο από αστυνομικά όργανα, επιβάλλεται να παραμένουν στον χώρο της Μονάδας Ψυχικής Υγείας προορισμού, έως ότου διασφαλιστεί η υποδοχή του φερομένου ψυχικά ασθενή. Η ασφαλής υποδοχή συντελείται μόνο με την εισαγωγή του φερομένου ασθενή σε ψυχιατρικό τμήμα υγείας.

6. Η διαδικασία μεταφοράς, σύμφωνα με τα άρθρα 10 – 12, τελεί υπό τον συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του ΕΚΑΒ. Αυτό είναι αρμόδιο για: α) την υπόδειξη της κατάλληλης δημόσιας Μονάδας Ψυχικής Υγείας, στην οποία θα μεταφερθεί ο φερόμενος ψυχικά ασθενής και έχει τη δυνατότητα άμεσης αποδοχής του (άρθρο 14).

7. Όταν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δεν είναι εφικτή η συμμετοχή Κοινοτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας στη μεταφορά του φερόμενου ψυχικά ασθενή, πραγματοποιείται αυτή, μετά από εισαγγελική παραγγελία, με όχημα της αρμόδιας αστυνομικής αρχής από κλιμάκιο δύο (2) ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται αναλογικά τα άρθρα 10 – 16, όπου είναι δυνατόν. Οι εξαιρετικές περιπτώσεις είναι: α) η μη κοινοποίηση στις Εισαγγελίες καταλόγου του Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας, που διαθέτουν άδεια λειτουργίας για την εκτέλεση της μεταφοράς, β) όταν στον κατάλογο των Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας, που διαθέτουν άδεια λειτουργίας για την εκτέλεση της μεταφοράς, δεν περιλαμβάνεται Κοινοτική

Μονάδα Ψυχικής Υγείας, η οποία εντάσσεται στον Τομέα Ψυχικής Υγείας του τόπου της κατοικίας ή της διαμονής του φερομένου ως ψυχικά ασθενή ή σε όμορο Τομέα, γ) όταν η Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας αρνείται, χωρίς λόγο, δ) όταν η Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας αρνείται, επειδή διεκπεραιώνει παράλληλα και άλλη ή άλλες μεταφορές και δεν διαθέτει επαρκεί αριθμό ψυχιάτρων και νοσηλευτών, ε) όταν ο αρμόδιος Εισαγγελέας, με ειδική αιτιολογία, η οποία περιλαμβάνεται στην παραγγελία του και μόνο για

7

αντικειμενικούς λόγους, οι οποίοι συνδέονται αποκλειστικά με την προστασία της υγείας του φερομένου ψυχικά ασθενή ή τρίτων, αποφασίζει ν' απευθύνει την παραγγελία αποκλειστικά προς το αρμόδιο αστυνομικό τμήμα (άρθρο 18).

Γ) Από τις διατάξεις της ΚΥΑ, που αναφέρθηκαν, συνάγονται τα εξής:

(α) Η μεταφορά φερομένου ψυχικά ασθενή δεν είναι υπόθεση που μπορεί να διεκπεραιωθεί από αστυνομικούς. Είναι υπόθεση των Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας, οι οποίες έχουν άδεια πραγματοποίησης της μεταφοράς από το πρώτο στάδιο έως το τελικό, που είναι η Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας.

(β) Η όλη διαδικασία μεταφοράς φερομένου ψυχικά ασθενή τελεί υπό τον συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του ΕΚΑΒ. Αυτό υποδεικνύει την κατάλληλη Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας, στην οποία θα πραγματοποιηθεί η μεταφορά και η οποία έχει τη δυνατότητα άμεσης υποδοχής του φερομένου ψυχικά ασθενή. Το κατάλληλη και έχει τη δυνατότητα άμεσης υποδοχής του φερομένου ψυχικά ασθενή Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας σημαίνει ότι η μονάδα, έχει κενή κλίνη, στην οποία μπορεί να καταλήξει ο φερόμενος ψυχικά ασθενής. Εάν δεν έχει, δεν είναι η κατάλληλη, επειδή δεν έχει τη δυνατότητα άμεσης υποδοχής του φερομένου ψυχικά ασθενή.

(γ) Η μεταφορά του φερόμενου ψυχικά ασθενή με όχημα της αστυνομίας και κλιμάκιο από δύο (2) αστυνομικούς είναι η εξαίρεση, η οποία επιβάλλει ειδική αιτιολογία. Και στην περίπτωση αυτή, η μεταφορά τελεί υπό τον συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του ΕΚΑΒ. Οφείλει να υποδείξει την κατάλληλη Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας, η οποία

εφημερεύει, έχει κενή κλίνη και δυνατότητα, έτσι, άμεσης υποδοχής του φερομένου ψυχικά ασθενή. Είναι κομβικό το έργο του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Ψυχικής Υγείας του ΕΚΑΒ. Στην περίπτωση αυτή τα αστυνομικά όργανα επιβάλλεται να παραμένουν στον χώρο της Μονάδας Ψυχικής Υγείας προορισμού, έως ότου διασφαλιστεί η ασφαλής υποδοχή του φερομένου ψυχικά ασθενή (βλ. Υ.Α Γ2γ/Γ.Π.8766/2025 το Δ.20). Επισημαίνεται ότι μόνο αστυνομικά όργανα δύνανται να επιβάλλουν

8

περιοριστικά μέτρα κατά των φερομένων ψυχικά σθενών, πριν πραγματοποιηθεί η διάγνωση της κατάστασης τους από τους ψυχιάτρους της Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας και ακολουθήσει η εισαγωγή τους σε ψυχιατρικό τμήμα (παρ. 3 άρθρο 96Α του ν. 2071/1992)

Δ) Ο Γενικός Αστυνομικός Διευθυντής εξέδωσε την με α.π. 2000/25/271693/05.02.2025 εγκύκλιο του, με αποδέκτη τις Δ/νσεις Αστυνομίας Αττικής, Αλλοδαπών Αττικής και Αερολιμένα Αθηνών. Θέμα της είναι «Εκτέλεση Εισαγγελικών παραγγελιών – Διαδικασία ακούσιων νοσηλειών φερομένων ως ψυχικά ασθενών σε Μονάδες Ψυχικής Υγείας». Με το έγγραφό του ο Γενικός Αστυνομικός Διευθυντής παρέχει οδηγίες για τις ενέργειες των αστυνομικών στις περιπτώσεις της κατ' εξαίρεση μεταφοράς για ακούσια νοσηλεία φερομένων ως ψυχικά ασθενών σε Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας από αυτούς. Ειδικότερα:

1. Παραβλέπει ότι για την κατ' εξαίρεση μεταφορά φερομένων ψυχικά ασθενών, από αστυνομικούς, σε Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας, η εισαγγελική παραγγελία πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη, για να είναι δεσμευτική.

2. Παραβλέπει ότι και η κατ' εξαίρεση μεταφορά φερομένων ασθενών σε Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας τελεί υπό το συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του ΕΚΑΒ. Αυτό γνωστοποιεί τη Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας που δύναται να δεχθεί τον για ακούσια νοσηλεία φερόμενο ως ψυχικά ασθενή. Η Εισαγγελική, επομένως, παραγγελία επιβάλλεται να περιλαμβάνει την από το Αυτοτελές Τμήμα Επιχειρήσεων του ΕΚΑΒ υπόδειξη της Δημόσιας Μονάδας Ψυχικής Υγείας, που είναι σε θέση να

δεχθεί και να νοσηλεύσει τον φερόμενο ως ψυχικά ασθενή.

3. Λέγεται με το έγγραφο του Γενικού Αστυνομικού Διευθυντή ότι αν το περιστατικό παραληφθεί και ο ψυχίατρος κρίνει ότι χρήζει νοσηλείας, οι αστυνομικοί θα συνοδεύσουν τον ασθενή σε νοσηλευτική μονάδα υποδοχής και με την παραλαβή του αυτοί αποδεσμεύονται. Σύμφωνα με το λόγο αυτό, οι αστυνομικοί μεταφέρουν τον φερόμενο ψυχικά ασθενή σε νοσοκομείο να εξεταστεί από ψυχίατρο κι' αν κρίνει αυτός (ο ψυχίατρος) ότι πρέπει να νοσηλευτεί, οι αστυνομικοί τον μεταφέρουν (συνοδεύουν) σε νοσηλευτική

9

μονάδα υποδοχής. Αυτό σημαίνει ότι η πρώτη μονάδα, ψυχίατρος της οποίας εξέτασε τον ασθενή, δεν είναι μονάδα υποδοχής. Οι αστυνομικοί γι' αυτό, και κατά τον Γενικό Αστυνομικό Διευθυντή, συνοδεύουν τον φερόμενο ψυχικά ασθενή σε νοσηλευτική μονάδα υποδοχής, για να τον νοσηλεύσει, προφανώς. Η με εισαγγελική παραγγελία μεταφορά από αστυνομικούς φερομένου ψυχικά ασθενή επιβάλλεται να περιέχει και την Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας, στην οποία θα πραγματοποιηθεί η μεταφορά. Την υποδεικνύει το Αυτοτελές Τμήμα Επιχειρήσεων Υγείας του ΕΚΑΒ. Εάν, επομένως, οι αστυνομικοί μεταφέρουν τον φερόμενο ως ψυχικά ασθενή σε μονάδα που δεν είναι κατάλληλη και δεν έχει, έτσι, τη δυνατότητα υποδοχής του, ορθώς οι ιατροί αρνούνται να παραλάβουν τον ασθενή απλά για τον εξετάσουν και αν κρίνουν ότι χρήζει νοσηλείας οι αστυνομικοί να τον μεταφέρουν στην κατάλληλη, με δυνατότητα άμεσης υποδοχής, Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας. Ο φερόμενος ψυχικά ασθενής είναι άνθρωπος και δικαιούται το σεβασμό της αξιοπρέπειάς του. Αυτό σημαίνει ότι τα αστυνομικά όργανα υποχρεώνονται να πραγματοποιήσουν τη μεταφορά υπό τον συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Υγείας ΕΚΑΒ, την οποία αυτό υποδεικνύει. Να μη λησμονούν ότι αυτό υποδεικνύει «την πλησιέστερη κατάλληλη Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας, προς την οποία θα πραγματοποιηθεί η μεταφορά και (έχει) τη δυνατότητα άμεσης υποδοχής του φερόμενου ψυχικά ασθενή» (άρθρο 14 της ΚΥΑ). Δεν μπορεί να είναι κατάλληλη Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας εκείνη, που δεν έχει κενή κλίνη. Προσβάλλεται η αξιοπρέπεια του φερομένου ψυχικά ασθενή, όταν οδηγείται σε μονάδα, που δεν δύναται να τον νοσηλεύσει και θα πρέπει να συνεχίσει το οδοιπορικό με τους αστυνομικούς, έως ότου βρεθεί η

κατάλληλη Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας, η οποία μπορεί να τον νοσηλεύσει. Οφείλουν τα αστυνομικά όργανα να μη λησμονούν ότι η μεταφορά του φερομένου ψυχικά ασθενή τελεί υπό το συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του ΕΚΑΒ, το οποίο είναι αρμόδιο να υποδείξει την πλησιέστερη κατάλληλη και με δυνατότητα άμεσης υποδοχής του φερομένου ψυχικά ασθενή. Αυτό παρακολουθεί και συντονίζει την ομαλή εξέλιξη της διαδικασίας της μεταφοράς και την επίλυση των τυχόν προβλημάτων κατά την εξέλιξή της και, τέλος, αυτό είναι αρμόδιο για την αντιμετώπιση κρίσεων ή έκτακτων καταστάσεων, οι οποίες ανακύπτουν κατά

10

τη μεταφορά σε κατάλληλη Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας (άρθρο 14 της ΚΥΑ), την οποία υποδεικνύει. Έχοντας η Μονάδα τη δυνατότητα άμεσης υποδοχής του φερομένου ψυχικά ασθενή, ψυχίατρος της οποίας θα πραγματοποιήσει την εξέταση κι' αν κρίνει ότι χρήζει νοσηλείας θα τον εισαγάγει στο ψυχιατρικό τμήμα, οπότε και οι αστυνομικοί απελευθερώνονται. Λαμβάνοντας υπόψη ότι μόνον αστυνομικός μπορεί να επιβάλει περιοριστικά μέτρα στον φερόμενο ως ψυχικά ασθενή και μόνο κατ' εξαίρεση, ως έσχατη λύση» (άρθρο 13 παρ. 3 της ΚΥΑ), η γνώμη μας είναι ότι οι αστυνομικοί οφείλουν να παραμείνουν στη Δημόσια Μονάδα Ψυχικής Υγείας μέχρις ότου ολοκληρώσει την εξέταση ο ψυχίατρος και αποφανθεί εάν χρήζει νοσηλείας. Κι' αν χρήζει, θα τον εισαγάγει σε θάλαμο και οι αστυνομικοί θα έχουν εκτελέσει το έργο τους.

Ε) 1. Όλα τα πιο πάνω οδηγούν στη βάσιμη εκτίμηση ότι η με α.π. Γ3α/Γ.Π. 6388/01.02.2024 εγκύκλιος του Υφυπουργού Υγείας δε συνάδει με τις οικείες διατάξεις κι' επομένως δεν επιτρέπεται να εφαρμόζεται. Διέπεται από τη λογική ότι πρόκειται για μεταφορά «πράγματος» και ο «αχθοφόρος» προτρέπει να ν' απελευθερωθεί από το βάρος, μόλις εισέλθει σε ένα όποιο νοσοκομείο, αδιαφορώντας εάν είναι αυτό κατάλληλο και έχει, έτσι, τη δυνατότητα «άμεσης υποδοχής του φερομένου ως ψυχικά ασθενή» (άρθρο 14 της ΚΥΑ). Λησμόνησε ο εκδότης της Εγκυκλίου το ρόλο του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του ΕΚΑΒ, το οποίο συντονίζει τη μεταφορά και μόνο αυτό υποδεικνύει την κατάλληλη Δημόσια Μονάδα Υγείας, που έχει τη δυνατότητα «άμεσης υποδοχής του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή», αυτό

παρακολουθεί και συντονίζει την ομαλή εξέλιξη της διαδικασίας της μεταφοράς «και την τυχόν επίλυση των προβλημάτων κατά την εξέλιξη της μεταφοράς» ως και την αντιμετώπιση «κρίσεων ή έκτακτων καταστάσεων, οι οποίες ανακύπτουν κατά τη μεταφορά». Εάν η πραγματικότητα στερεί τη δυνατότητα εφαρμογής των επίμαχων διατάξεων, τότε πρέπει η πραγματικότητα ν' αλλάξει, για να επιτρέψει την εφαρμογή τους.

2. Η γνώμη μας είναι ότι η κίνηση της διαδικασίας ακούσιας νοσηλείας φερομένου ψυχικά ασθενή δεν είναι διεκπεραιωτικού χαρακτήρα, υπόθεση ρουτίνας. Οι εμπλεκόμενοι, επομένως, με τη διαδικασία αυτή και πρωτίστως οι Εισαγγελείς οφείλουν να είναι πολύ αυστηροί και οπωσδήποτε να ενεργούν

11

στο πλαίσιο που ορίζουν οι οικείες διατάξεις. Η παραγγελία τους, επομένως, προς το αστυνομικό τμήμα για μεταφορά φερομένου ψυχικά ασθενή για ακούσια νοσηλεία σε δημόσια δομή υγείας, ως εξαίρεση, πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη. Πρέπει να εξασφαλίζεται ότι η δημόσια ψυχιατρική μονάδα υγείας, η οποία πρέπει ν' αναφέρεται στην εισαγγελική παραγγελία, να δύναται να δεχθεί τον φερόμενο ψυχικά ασθενή για νοσηλεία, έχοντας κενή κλίνη. Αν δεν έχει κενή κλίνη, τότε η εισαγγελική παραγγελία αποκλίνει από τη νομιμότητα και καθίσταται αφορμή να συγκρουστούν τα αστυνομικά όργανα με ψυχιάτρους, τους οποίους απειλούν με άσκηση ποινικής δίωξης, με τη διαδικασία του αυτοφώρου. Η πραγματοποίηση της σύλληψης ιατρού και προσαγωγής του στο Αστυνομικό Τμήμα είναι ολέθρια πράξη και διότι απομακρύνει τον ιατρό από το έργο του, εκθέτοντας σε κίνδυνο τους νοσηλευόμενους ψυχικά ασθενείς, και διότι διαταράσσει τη λειτουργία του νοσοκομείου. Σημειώνεται ότι η συνδικαλιστική οργάνωση αστυνομικών υπέβαλε μηνυτήρια αναφορά και κινήθηκε η διαδικασία προκαταρκτικής εξέτασης, με ύποπτους ψυχιάτρους για τα αδικήματα της έκθεσης και της παράβασης καθήκοντος.

3. Ο φερόμενος ψυχικά ασθενής είναι άνθρωπος και πρέπει να έχει το αποτέλεσμα από την ουσιαστική εφαρμογή του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος. Οπωσδήποτε, η ουσιαστική τήρηση της νομιμότητας θα αναγκάσει και τα αστυνομικά όργανα να συνειδητοποιήσουν ότι δεν είναι μεταφορείς, αλλά εκτελεστές σαφούς και πλήρους αιτιολογίας εισαγγελικής

παραγγελίας. Θα αποκλειστεί, έτσι, η αντιδικία τους με ιατρούς και η διατάραξη της λειτουργίας του νοσοκομείου δια της εξουσιαστικής συμπεριφοράς τους.

Συνημμένα:

1. Η με αρ. Γ3α.β/Γ.Π.οικ.72109/2022 (ΦΕΚ Β' 6507)
2. Η με αρ. Γ3α/Γ.Π. 6388/01.02.2024 εγκύκλιος του Υφυπουργού Υγείας
3. Το με α.π. 2000/25/271693/05.02.2025 έγγραφο του Γενικού Αστυνομικού Διευθυντή της ΕΛΑΣ
4. Το από 03.07.2025 Δελτίο Τύπου της Αστυνομίας

12

5. Το από 14.03.2025 έγγραφο της Πολυδύναμης Νοσηλευτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας Αττικής (πρώην Ψ.Ν.Α.)
6. Η μηνυτήρια αναφορά του πρωτοβάθμια σωματείου με την επωνυμία «Ένωση Αστυνομικών Βορειοανατολικής Αττικής»

Αθήνα, 19.11.2025

Ο γνωμοδοτών δικηγόρος

ΙΟΡΔΑΝΗΣ Α. ΠΡΟΥΣΑΝΙΔΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΕΜΜ.ΜΠΕΝΑΚΗ 5 & ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59

ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ: 2103214637 – 2103254247

fax: 2103217465, e-mail: prousanidis.i@dsa.gr

ΑΜ ΔΣΑ: 4947 ΑΦΜ: 013211977